

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta / Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko, osa III, Länsi-Suomi

Rakennus- ja ympäristölautakunta 18.03.2026 § 29

Valmistelijat

Johtava ympäristötarkastaja Tuomas Hirvijoki,
yleiskaavasuunnittelija Suvi-Elina Maunu, Kaupunkilupapäällikkö
Juhani Hannila, lupatarkastaja Tiia Sillanpää.

Lupa- ja valvontavirasto pyytää lausuntoa seuraavasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta: Gasgrid Vetyverkot Oy, Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko, osa III, Länsi-Suomi. Hankevastaavana toimii Gasgrid Vetyverkot Oy, YVA-konsulttina FCG ja yhteysviranomaisena lupa- ja valvontavirasto.

Lausunto tulee toimittaa 19.3.2026 mennessä. Hankkeen asiakirjat ovat verkkosivulla osoitteessa: [Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko, osa III, Länsi-Suomi](#)

YVA-ohjelmassa esitetyt reittivaihtoehdot ovat liitteessä A.

Liite A

Reitti

Hankekuvaus:

Gasgrid Vetyverkot Oy suunnittelee Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa, joka on keskeinen infrastruktuurihanke vetytalouden edistämiseksi. YVA-ohjelman mukaan siirtoverkko koostuu maahan sijoitettavista korkeapaineisista hiiliteräsputkista sekä venttiili- ja paineenvähennysasemista. Lisäksi rakennetaan kaavin- ja mittausasemia sekä anodikenttiä korroosiosuojaukseen. Putket asennetaan vähintään metrin syvyyteen, ja siirtoverkolle lunastetaan noin 10 metrin levyinen käyttöoikeusalue. YVA:n mukaan rakentamisen jälkeen peltoalueet säilyvät viljelyskelpoisina, mutta metsäalueilla käyttöoikeusalue pidetään puuttomana. Hanke on maantieteellisen laajuutensa vuoksi jaettu viiteen erilliseen YVA-menettelyyn Etelä-Suomesta Meri-Lappiin, joista jokaisesta laaditaan oma arviointinsa.

Kokkolan osalta käsitellään YVA-menettelyä Osa III, Länsi-Suomi. Hankevaihtoehdot ovat:

VE0, hanketta ei toteuteta

VE1, reitti kulkee välillä Kalajoki/Kannus-Kokkola-Kristiinankaupunki

VE2, reitti kulkee välillä Sievi/Kannus-Kokkola-Kristiinankaupunki

Länsi-Suomen vedyn siirtoputkireitti on vaihtoehdossa VE1 noin 298 km pitkä ja vaihtoehdossa VE2 noin 302 km pitkä. Siirtoputkireitti kulkee molemmissa hankevaihtoehdossa 12 kunnan alueella Kannuksesta Kristiinankaupunkiin. Länsi-Suomen siirtoputkireitti

sijoittuu Kannukseen, Kokkolaan, Kruunupyhyn, Pedersöreen, Uusikaarlepyyhyn, Vöyriin, Vaasaan, Laihialle, Mustasaareen, Maalahteen, Närpiöön sekä Kristiinankaupunkiin.

Kokkolan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnossa lausutaan Kokkolan alueelle suunnitellun vedyn siirtoverkon osalta keskittyen paikallisiin vaikutuksiin.

Ehdotus lausunnoksi

Arviointiohjelma

Arviointiohjelma antaa selkeän kuvan suunnitellusta hankkeesta. Maanomistajien osallistaminen hankkeeseen ja riittävä viestintä koko hankkeen aikana on erityisen tärkeää, koska hankealueella on merkittävä määrä maanomistajia.

Yhdyskuntarakenne, maankäyttö, maisema ja kulttuuriperintö

Kokkolan alueella tiheimmän asutuksen alueet sijoittuvat Kälviälle. Siirtoputken edellyttämä tilatarve rakentamisen aikana on 37-40 metriä, joka sisältää putkikaivannon, asennustien sekä kaivumaan läjitykseen tarvittavan tilan. Tilatarve on leveä ja metsäisten alueiden metsittyminen 10 m suojavyöhykkeeksi kestää pitkään. YVA:n mukaan Kokkolassa Vedyn siirtoputken vaikutusalueelle sijoittuu metsiä, avoimia kankaita ja kalliomaita lähes 1900 hehtaaria.

Putkiston rakentamisella on vaikutuksia peltoviljelyyn ja maatalouden muihin toimintoihin. Putkiston rakentamisessa tulee huomioida muun muassa peltojen salaojitukset ja viljelysmaan laatu sekä vaikutukset maanviljelyyn rakentamisen aikana ja myös rakentamisen jälkeen. Maanomistajien ja viljelijöiden huomiointi ja osallistaminen koko hankkeen ajan on todella tärkeää.

Siirtoputkireitti kulkeutuu pääasiassa Sokojan, Kotkamaan, VE1: Klapuri, Peltokorpi, Kälviän kirkonkylä, Lukkarinmäki, Puukangas, Koskenkylä, Uusikylä, Kero ja Polvi, Väli-Viirre VE2: Vähä-Kotka, Kleemola, Nissinkylä, Riippa, Marinkaisneva, Ohenneva rakentamattomilla kyläalueilla tienvarsi- ja kumpareasutuksen huomioiden. Lisäksi tulisi ottaa huomioon Kanta-Kokkolan kyläasutuksen vaiheyleiskaavassa Sokojan Juukontien ja Kotkamaan Kourujärventien varrelle osoitetut uudet rakennuspaikat. Kälviän kirkonkylän lievealueen kyläasutuksen vaiheyleiskaava ja Kälviän kirkonseudun osayleiskaava on huomioitu. Lisäksi tulisi säilyttää kumpare- ja tienvarsiasiutuksen reunapuusto, kiviaidat, ladot ja maisemallisesti merkittävät metsäsaaret.

Siirtoputkireitti kulkeutuu kummassakin vaihtoehdossa (VE1, VE2) valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön Rasmusbackenin tienvarsiasiutuksen ja kivinavetan pohjoispuolelta (n. 350 m) ja maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön Sokojan peltoaukean pohjois- ja länsiosassa ja Kälviänjoen kulttuurimaiseman luoteisosan (VE1) / kaakkoisosan (VE2) läpi. Lisäksi VE 2 kulkeutuu valtakunnallisesti merkittävien

rakennettujen kulttuuriympäristöjen Klapurin taloryhmän itäpuolelta (n. 400 m) ja Kälviän kirkonkylän alueen luoteispuolelta (n. 65 m), maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen Peltokorpi kaakkoisosan läpi ja Marinkaisten kyläalue – Lohtaja kaakkoispuolelta (n. 400m). Siirtoputken pituus yllä mainittujen kohteiden alueella VE1 yhteensä 5,1+2,1+1,9=9,1 km ja VE2 yhteensä 5,1+1=6,1 km.

YVA-selostuksessa on tärkeää kuvata venttiiliasemien ja paineenvähennysasemien suunnitellut sijainnit mahdollisimman tarkasti, koska alueet ovat kooltaan suuria (25x30m ja 25x60m). Liityntäpaikkoja ei ole kuvattu YVA:ssa. Maisemasovitteiden esittäminen arvokkaiden maisema- ja pohjavesialueiden osalta on tärkeää.

Muut hankkeet

Kokkolassa ja sen lähialueella on suunnitteilla useampia tuulivoimahankkeita: Pihtineva, Rautajalka, Akkalankangas, Tuohimaa, Peräneva ja Laineen merituulivoimahanke. Tuulivoimahankkeissa suunnitellut sähkölinjat aukeat sekä tämän hankkeen siirtoputkireitti muodostavat merkittäviä maisemavaikutuksia. Maisemavaikutuksia tulisi minimoida ja hyödyntää muissa hankkeissa mahdollisesti muodostuvia metsäaukeita reittisuunnittelussa.

Luontovaikutukset

Hakkeen luontoselvitykset tulee tehdä laadukkaasti ja varata riittävästi aikaa selvitysten tekemiselle. Selvityksiä tulee täydentää olemassa olevalla luontotiedolla, jota on esimerkiksi alueen kunnissa, luontoyhdistyksissä ja metsästysseuroissa. Hankkeen vaikutukset kohdistuvat erityisesti rakentamisvaiheeseen. Herkkien luontokohteiden läheisyydessä rakentaminen tulee toteuttaa siten, että eläinten lisääntymisaikana melua ja häiriötä aiheuttavia työvaiheita vältetään. Jokien ja purojen varret ovat tärkeitä ekologisia käytäviä. Suositeltavaa on säilyttää vesistöjen rantapuusto riittävän leveänä koskemattomana vyöhykkeenä, kun vesistön alitse suuntoporataan.

Vesistöt ja pohjavesi

Vesistöälituksia tapahtuu Kokkolan osalta muun muassa Perhonjoen kohdalla. Vesistöälituksista tulee selvittää vesilain mukaisen luvan tarve. Vesistöälituksille ei nähdä estettä, kunhan suunnittelu ja toteutus tehdään huolellisesti.

Kokkolassa vedyn siirtoverkkoa on suunniteltu rakennettavan kolmen pohjavesialueen läpi, jotka ovat Karhinkankaan pohjavesialue, Riipan pohjavesialue ja Patamäen pohjavesialue. Vedenottamot, pumppaamot, verkosto ja raakavesiputket tulee huomioida kulkureitin tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa Kokkolan Veden, Kälviän Vesiosuuskunnan ja Kannuksen vesiosuuskunnan kanssa yhteissuunnitteluna. Toiminta

ei saa vaarantua kaivamisen eikä kairausten yhteydessä. Rakentamisen aikana tulee välttää pohjaveden sameutumista sekä muita päästöjä pohjaveteen. Pohjavesialueella toimittaessa tulee tarkistaa vesilain mukaisen luvan tarve, koska rakentaminen todennäköisesti edellyttää pohjaveden suojaustoimenpiteitä sekä pohjaveden pumppausta kaivannon kuivana pitämiseksi. Putkiston sijoittamiselle ja kaivamiselle pohjavesialueella ei nähdä olevan ympäristönsuojelullista estettä, kunhan pohjaveden suojaustarpeet huomioidaan. Pohjavesialueella rakentamiselle tulee olla tarkat rakentamisohjeet ja suojaustoimenpiteet ja ne tulee hyväksyttää tarvittaessa LVV:llä.

YVA-selostuksessa on tärkeää kuvata mahdollisimman tarkasti suunniteltu reitin sijainti pohjavesialueiden kohdalla sekä hankkeen mahdolliset vaikutukset pohjaveden virtauksiin ja pinnan tasoon ja kuvata virtaussuunnat. YVA-selostuksessa tulee kuvata tarkemmin vaikutuksia pintavesiin ja vesieliöstöön muun muassa vedenalaisten putkitusten myötä.

Kokkolassa on olemassa oleva pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, jonka toimenpiteet tulee ottaa huomioon verkoston suunnittelussa ja putkiverkon sekä tilavarauksen rakentamisessa.

Metsähakkuiden ja rakentamisen aikaisilla toimenpiteillä ei saa aiheuttaa pohjaveden haitallista purkautumista, likaantumista tai humuspitoisten pintavesien imeytymistä pohjaveteen. Etenkin vedenottamoiden lähisuojavaikyksilla tulee kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteisiin. Pohjavesialueen reuna-alueiden metsätaloustoimenpiteiden suunnittelussa tulee huolehtia siitä, ettei toimenpiteillä aiheuteta lisääntyvää pohjaveden purkautumista.

Sulfidipitoisilla alueilla tulee välttää pohjavedenpinnan alaista kaivutoimintaa, joka altistaa kaivumassat hapettumiselle tai kuivatustoimintaa, joka alentaa pohjavedenpinnatasoa ja altistaa pelkistyneet sulfidipitoiset kerrokset hapettumiselle. Happamat sulfaattimaat voivat aiheuttaa mm. maaperän ja vesistöjen happamoitumista, haitallisten metallien liukenemista maaperästä, pohjaveden pilaantumista sekä ongelmia maatalouden tuottavuuteen.

Hanketoimijan on tarpeen tiedostaa, että Kokkolassa on rajoitetusti toimijoita, jotka vastaanottavat ja käsittelevät happamia sulfaattimaita. Happamien sulfaattimaiden osalta tulee ennakoida ja suunnitella soveltuvia läjityspaikkoja, joihin maiden läjitys kalkitseamalla on mahdollista, jos läjitys ei onnistu putkikaivantoihin tai reittialueelle.

Kokkolassa on laadittu Patamäen pohjavesialueelle suunnitteluohje Kokkolan kaupungin ja muiden viranomaisten käytettäväksi, minkä myötä maankäytön suunnittelua voidaan tarkentaa ja nopeuttaa pohjavesialueille. Suunnitteluohjeessa annetut ohjeet perustuvat lainsäädäntöön, Kokkolan kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiin sekä pohjaveden suojelusuunnitelmaan. Suunnitteluohjeistus on

ohje, jota sovelletaan lähtökohtaisesti Patamäen pohjavesialueella ja voidaan soveltaa tarvittaessa myös muilla Kokkolan pohjavesialueilla sijaitsevilla kiinteistöillä erilaista maankäytön toimintaa suunniteltaessa, lupahakemusten laadinnassa ja -hakemuksia käsiteltäessä. Hanketoimijan kannattaa hyödyntää kyseistä suunnitteluohjetta myös pohjavesialueilla putkistorakentamisen osalta, vaikka suunnitteluohje on ensisijassa laadittu teollisuuslaitoksille ja rakennettaville kiinteistöille pohjavesialueilla.

Muut huomiot

Kokkolan kaupungin kaupunkialueet antavat erillisen lausunnon metsien osalta (lausunto ja kartat oheismateriaalissa A). Yhteysviranomaisen ja hanketoimijan tulee huomioida nämä esitetyt näkemykset kaupungin metsien osalta YVA-hankkeessa ja suunnittelussa.

Johtava ympäristötarkastaja

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää

1. esittää edellä ehdotetun lausunnon yhteysviranomaiselle ja tarkastaa pykälän kokouksessa
2. toimittaa lausunnon jatkopykälänä Kokkolan kaupunginhallitukselle.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti

1. esittää edellä ehdotetun lausunnon yhteysviranomaiselle ja tarkasti pykälän kokouksessa
2. toimittaa lausunnon jatkopykälänä Kokkolan kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus 23.03.2026
171/11.00.03/2026

Lausunnon jättämiselle on saatu lisää aikaa 27.3.2026 saakka.

Kaupunginjohtaja

Päätösesitys annetaan myöhemmin.

Päätös